

er man nødt til at ændre Bestemmelserne om Erstatning. Eftergiver man Fattighjælp, kan man ikke senere fordrø Erstatning, og Grundloven vil efter min Opfattelse ikke hjemle nogen anden Vej — der er jo dem, som ogsaa har gjort Indsigelse mod denne Vej — til at skaffe en Mand hans borgerlige Rettigheder igjen, end Eftergivelse. Har han altsaa faaet sin Gjæld eftergivet, saa er den eftergivet, og der kan ikke være Spørgsmaal om at faae Erstatning af den Klasse Personer, hverken i deres levende Live eller af deres Dødsbo. Thi jeg tror ikke, at man vil kunne skabe en saadan delvis Eftergivelse, ja man kunde sige, at han har faaet Gjælden eftergivet, jaaledes at den i alt Fald kun kunde fordres erstattet af hans Dødsbo, men saa tror jeg, at man vilde komme i Strid med Grundloven, idet man ikke kunde sige, at han ad den Vej havde faaet en saadan Eftergivelse, at han havde gjenvundet sine borgerlige Rettigheder. Jeg mener altsaa, at hele Spørgsmaalet om Erstatningspligten vil slet ikke kunne forenes med en saadan Bestemmelse, og jeg kjennder heller ikke det ærede Medlems Stilling til denne Sag. At man ophæver Hospitalernes Arveret, er Noget, som jeg mener, at Ingen nutildags vil have Noget at erindre imod.

Jeg skal nu af Hensyn til de mange Talere, som ere indtegnede, ganste afholde mig fra at gaa nærmere ind paa Detailler, men der er et enkelt Punkt, med Hensyn til hvilket jeg meget bestemt maa slutte mig til den høitærede Indenrigsminister, nemlig med Hensyn til § 59. Det maa være et fuldstændigt Feilsyn fra det ærede Medlems Side, naar han tror, at Amdtsraadet paa nogen Maade skulde være i Stand til at bedømme disse Spørgsmaal. Det er juridiske Spørgsmaal, som ere overmaade interessante for dem, der overhovedet interessere sig for skarpsindige juridiske Afgjørelser, men de høre til de mest indviklede og vanskelige af alle juridiske Spørgsmaal. Ja hvis det er for meget sagt, skal jeg selv tage Forbehold i saa Henseende, men de Bestemmelser, som der her er Spørgsmaal for Administrationen om at anvende, udgjøre en hel Kodeks, som det er ganste umuligt for et Amdtsraads Medlemmer, naar en Sag cirkulerer, at danne sig nogen begrundet Mening om. Det vil være et virkeligt Tilbagekridt, og det vil gjøre Afgjørelserne i betydelig Grad mere mangelfulde, end de ere nu. Amdtsraadene og Kommunerne have sandelig ogsaa nok at gjøre alligevel, saa at man ikke skal paabyrde dem det, som i saa lang Tid har ligget under Administrationen, hvor man har juridiske Skræfter, som ganste anderledes

end de kommunale Autoriteter egne sig til at afgjøre de Sager.

Rjar: Ja, dersom man skal vente med at gennemføre en Lov som denne en saadan Tid, som den ærede sidste Taler mente, skulde være rigtigt, nemlig indtil vi have faaet gennemført alle de sociale Love, som der nu er Tale om, navnlig dem, der handle om Alderdomsforsørgelse, Hjælpesager og Bignende, saa vil jeg næsten sige som Ordspøroget, at saa faar vi den ikke ud i denne Konges Tid og maaste heller ikke i hans Eftermands. Men jeg har en hel anden Opfattelse af dette Spørgsmaal, idet jeg veed Bested om, hvilken Træng til Loven der føles i Kommunerne. Jeg er derfor ligesom det ærede Medlem for Hjørring Amts 1te Valgkreds (Nyholm) det ærede Medlem for Viborg Amts 5te Valgkreds (Thorup) meget taknemlig for, at han har indbragt dette Lovforslag. At det skulde være et saadant Monsterværk, at det ærede Medlem skulde tro, at der ikke skulde være Noget at udsætte derpaa, er jeg overbevist om, at hans sunde Fornuft for længe siden har sagt ham, ikke er Tilfældet. Det gjælder jo om ethvert Lovforslag og ikke mindst om et saa omfattende Lovforslag som dette. Hvad der har bedrøvet mig noget med Hensyn til Sandsynligheden for saa hurtigt som muligt at faae denne Lov fremmet fra Rigsdagens Side, er den meget kjølige Modtagelse, den fik fra den ærede Minister. Jeg forstod ikke dette, saa meget mindre som den ærede Minister indrømmede, at den ærede Forslagsstiller har taget fuldt ud Hensyn til alle tidligere Forarbejder og ikke mindst til den ærede Ministers. Jeg forstaar ikke, hvorledes den ærede Indenrigsminister saa kan indtage et saa kjøligt Standpunkt overfor et Lovforslag som dette og ligefrem lade forstaa, at der ikke kan være Tale om at faae et saadant Forslag ophøiet til Lov i en nær Fremtid. Den ærede Minister udtalte f. Ex., at Autoriteterne skulde have denne Sag under Behandling og afgive Erklæringer derom, men saa gaar det; som jeg sagde for: Gud veed, naar vi saa faar en Lov. Det forekommer mig tværtimod, at man saa kunde gjøre den ærede Minister Bebrejdelser for, at han ikke i Stedet for den ærede Forslagsstiller er kommet med et Forslag, saa meget mere som et saadant Forslag er forberedt allerede for 15 Aar siden, da man havde dette Spørgsmaal under Behandling. Det, der har forandret sig i Mellemtiden, maatte det være meget let for den ærede Minister at udfylde. Man maa være overbevist om,